

Επιφάνεια του Θεού

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

...Επιφάνεια είναι η αποκάλυψη του Θεού στο πρόσωπο του Χριστού. Μια αποκάλυψη του ίδιου του Θεού, που σημαίνει πρώτα-πρώτα αληθινή θεογνωσία. Αποκαλύπτεται ο Θεός στον άνθρωπο, όχι σαν φοβερός και αποτρόπαιος, όπως τον

πίστευαν οι ειδωλολάτρες ούτε σκληρός και άτεγκτος κριτής, όπως τον φανταζόταν ορισμένοι ιουδαϊκοί κύκλοι. Ο Θεός που φανερώνεται από τον Χριστό δεν είναι μια ψυχρή λογική εξήγηση του σύμπαντος, όπως νόμιζαν οι φιλόσοφοι ούτε ο οδηγός ενός μόνο λαού στην πορεία του, όπως πίστευε ο Ισραήλ.

Ο Θεός αποκαλύπτεται με την Επιφάνειά του ως Πατέρας στοργικός όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από φυλετικές, πολιτικές, πολιτιστικές ή και θρησκευτικές ακόμη παραδόσεις. Ο Θεός είναι Πατέρας των ανθρώπων όχι μόνον ως Δημιουργός, αλλά κυρίως ως Πατέρας του Χριστού, του μεγάλου πρωτότοκου αδελφού όλων μας. Και αποκαλύπτει αυτή τη νέα του σχέση με τον άνθρωπο ο Θεός όχι μέσα από βροντές και καπνούς, όπως άλλοτε στο Σινά, αλλά με την ταπεινή ανθρώπινη μορφή του Χριστού. Η σκηνή κατά τη βάπτιση του Χριστού, όπως μετά η Μεταμόρφωση και η Ανάσταση είναι σκηνή δόξας και αποκάλυψη της θείας μεγαλειότητας. Δεν έχουν όμως σαν στόχο να καταπλήξουν τον άνθρωπο, αλλά να του θυμίσουν πως η καινούρια θεογνωσία προέρχεται από τον ίδιο τον Λόγο που έγινε σάρκα και όχι από έναν οιοδήποτε άνθρωπο. Κι ακόμα οι λίγες ακτίνες της δόξας αφήνουν τον άνθρωπο να δει από τώρα, όσο μπορεί, το νέο κόσμο κοντά στο Θεό Πατέρα του. Περισσότερο όμως από τη δόξα, μας αποκαλύπτει η Επιφάνεια τη φιλανθρωπία του Θεού. Η Ενσάρκωση του Λόγου είναι δείγμα περίτρανο της αγάπης του Θεού για τον άνθρωπο. Όσοι βιάζονται να δουν γύρω τους σκοτάδι και αντιμετωπίζουν την ανθρώπινη ύπαρξη στη γη χωρίς νόημα, δεν έχουν παρά να θυμηθούν τη φιλανθρωπία, όπως φανερώθηκε από την Επιφάνεια του Λόγου. Θα ανακαλύψουν τότε πως ο Θεός Πατέρας βρίσκεται πάντα κοντά μας, δίπλα μας, ακόμη και όταν εμείς τον εγκαταλείπουμε- κυρίως τότε! Έτσι η αληθινή θεογνωσία γίνεται πηγή ελπίδας για τον άνθρωπο, φως για την καθημερινή του πορεία μέσα στη σκιά του θανάτου και της αμαρτίας.

Η Επιφάνεια του Λόγου είναι όμως και αληθινή κοσμογνωσία. Όχι φυσικά με την έννοια που δίνει η φυσική και οι συναφείς επιστήμες. Η ανακάλυψη των μυστικών της κτίσεως και η διατύπωση των νόμων που τα διέπουν αφέθηκε στο λογικό του ανθρώπου και στη δύναμη του νου του από το Θεό. Ο Θεός προίκισε τον άνθρωπο με πολλές ικανότητες, για να μπορέσει να βρει μέσα από τα μονοπάτια της επιστήμης το θαύμα της δημιουργίας και να αχθεί και με αυτόν τον τρόπο στο Δημιουργό. Τα μεγάλα όμως ερωτήματα για την πορεία του κόσμου ως κατοικίας του ανθρώπου μένουν πάντα αναπάντητα από την επιστήμη. Γιατί η επιστήμη βλέπει περιορισμένα τοπικά και χρονικά, όπως περιορισμένος είναι κι ο ίδιος ο άνθρωπος. Το πολύ-πολύ φτάνει μέχρι τη διατύπωση των μεγάλων ερωτημάτων. Εκεί στάματα, περιμένοντας μια απάντηση από αλλού. Κι εδώ έρχεται η απάντηση της Επιφάνειας του Θεού, η απάντηση του Χριστού και των θεόπνευστων μαθητών και αποστόλων του. Δεν είναι απάντηση σε λεπτομέρειες, αλλά στο σύνολο. Μιλά η

αποκάλυψη για την παρέλευση του παρόντος σχήματος του κόσμου και για την προοδευτική ανάκτησή του από την παντοδύναμη δεξιά του Υψίστου. Με εικόνες και παραβολές μας αποκαλύπτει ένα νέο κόσμο που κατοικεί η δικαιοσύνη του Θεού. Μας σκιαγραφεί ένα κόσμο χωρίς κακό και αμαρτία, χωρίς φθορά και θάνατο. Η φιλανθρωπία του Θεού είναι φανερή και στη νέα, αληθινή κοσμογονία...

Η Επιφάνεια του Θεού είναι όμως και αληθινή ανθρωπογνωσία. Η πιο μεγάλη αποκάλυψη για τον άνθρωπο και την πραγματική φύση του, για τη θέση του μέσα στον κόσμο και την πορεία του τόσο ατομικά όσο και συλλογικά, για το προσωπικό και ομαδικό μέλλον του, όλα αυτά έχουν αποκαλυφθεί μια για πάντα με την Επιφάνεια του Λόγου, με την κάθοδο του Χριστού και την αναστροφή του ανάμεσά μας. Όσο εύκολα όμως θυμόμαστε τη θεϊκή φύση του Χριστού τόσο δύσκολα φέρνομε στο νου μας την ανθρώπινη φύση του -αυτή που μας έδωσε τη νέα ανθρωπογνωσία, που μας άνοιξε το μυστικό κόσμο της ανθρώπινης ψυχής. Επιφάνεια είναι η αποκάλυψη του Θεού με ανθρώπινη μορφή πάνω στη γη. Είναι όμως και αποκάλυψη της εσώτερης ουσίας του ανθρώπου. Γιατί ο Χριστός παίρνει την ανθρώπινη φύση και την αναπλάσσει, την ανακαινίζει, την αναγεννά. Οι πατέρες της εκκλησίας επιμένουν πολύ σ' αυτό το σημείο. Γιατί ακριβώς συνδέεται με τη χριστιανική εικόνα για τον άνθρωπο. Ξέρουμε τον άνθρωπο, γιατί ο Χριστός μας τον αποκάλυψε σ' όλο το βάθος του, σ' όλη την έκταση των σχέσεών του με το Θεό, τον κόσμο και τους συνανθρώπους. Κοντολογίς, ξέρομε ποιοί είμαστε, γιατί ξέρομε ποιός είναι ο αληθινός άνθρωπος, ο Χριστός. Με τον Χριστό αποκτήσαμε ένα καθρέφτη, για να μπορούμε να συγκρίνουμε κάθε φορά τον εαυτό μας και να βλέπουμε πόσο έχουμε αποκτήσει την πραγματικά ανθρώπινη μορφή.

Η νέα, αληθινή εικόνα για τον άνθρωπο, που αποκάλυψε με την παρουσία του στη γη ο Χριστός δεν είναι βέβαια πάντα ευχάριστη για τον άνθρωπο. Γιατί του δείχνει γυμνή την αλήθεια, του θυμίζει πόσο λίγο είναι άνθρωπος, πόσο λίγο συμπεριφέρεται ως άνθρωπος, πόσο λίγο λογαριάζει την ανθρώπινη υπόσταση των συνανθρώπων του. Να γιατί οι άνθρωποι φαίνονται πολλές φορές πρόθυμοι να δεχτούν το Ευαγγέλιο, αλλά το εγκαταλείπουν γρήγορα, αμέσως μόλις γίνει λόγος για την ανθρώπινη ύπαρξη ως ομοίωση με τον Χριστό...

Άνθρωπος είναι ο γιός του Θεού, ο αδελφός του Χριστού. Σ' αυτή την απλή πρόταση συνοψίζεται η νέα ανθρωπογνωσία. Απλή στη διατύπωση, άλλα με συνέπειες ανυπολόγιστες για τη ζωή και την καθημερινή πράξη μας. Γιατί θεμελιώνει την ύπαρξή μας στη σχέση μας με τον Θεό Πατέρα και τη φιλανθρωπία του. Γιατί μας συνδέει με την άκρα ταπείνωση του Χριστού. Γιατί μας κάνει να βλέπουμε τον κόσμο με τα μάτια της ελπίδας του νέου, μεταμορφωμένου και αιώνιου κόσμου. Κι όλα τούτα μπορεί να φαίνονται όμορφα και ελκυστικά όσο

μένουν στη θεωρία. Μόλις όμως έλθει η ώρα που πρέπει να μεταβληθούν σε πράξη, που πρέπει να κατευθύνουν τη ζωή μας και τις καθημερινές συναλλαγές μας, αρχίζει να μεταβάλλεται η εικόνα. Η ανθρωπογνωσία μας γίνεται βάρος και βαρεία επιταγή, που προσπαθούμε να αποφύγουμε με κάθε τρόπο και μ' οποιαδήποτε δικαιολογία. Η ανθρωπογνωσία αποκτά τότε και μια άλλη διάσταση: γίνεται κριτήριο, δικαστήριο φοβερό για τον άνθρωπο, όσο δεν ανοίγει διάπλατη την καρδιά του σ' όλη την αλήθεια και σ' όλη την αγάπη του Θεού.

Αυτή η τελευταία διάσταση της Επιφάνειας, η κρίση που επιφέρει για τον άνθρωπο, φαίνεται να λειτουργεί υποτονικά μέσα στο χριστιανικό κόσμο τον τελευταίο καιρό. Απόδειξη η πνευματική ραθυμία του καιρού μας και η πρακτικά αντιπνευματική και αντικοινωνική στάση των πολλών. Η ανθρωπογνωσία μας έφτασε να περιορίζεται στη γνώση του εξωτερικού, της ύλης και μάλιστα σε μια ατομοκρατική διάσταση. Είναι κι αυτό μια τρανή απόδειξη για το πόσο απομακρύνεται ο άνθρωπος από το φως του Χριστού. Και το χειρότερο είναι πως δεν υποσιάζονται καν οι πολλοί την ύπαρξη της ελπίδας, της πνευματικής αναγεννήσεως και της αλλαγής που έφερε στον κόσμο ο επιφανής Λόγος του Θεού. Παχυλή άγνοια, πρακτικός υλισμός και κυρίως η αντιπνευματική ατμόσφαιρα - δημιούργημα των πολέμων-, συντελούν στην παραθεώρηση της αληθινής ανθρωπογνωσίας, της αληθινής κοσμογνωσίας, της αληθινής θεογνωσίας που έφερε στον κόσμο, θείο και λυτρωτικό δώρο ο Χριστός.

Η επιφάνεια του Χριστού δεν είναι μια ιστορία που ανήκει στο παρελθόν. Είναι το παρόν, η βεβαία ελπίδα του κόσμου. Είναι η αισιόδοξη προοπτική για ένα νέο κόσμο, για μια νέα σχέση με το Θεό, για μια νέα αγαπητική σχέση με τους συνανθρώπους. Αρκεί να είναι έτοιμος ο άνθρωπος να δεχτεί το μήνυμα του Ευαγγελίου...

Πηγή: Βασ. Π. Στογιάννος, «Η Εκκλησία στην ιστορία και το παρόν». Εκδ. Π. Πουρναρά - Θεσ/νίκη, 1982.